

Heimwee van de Papoea

Jellie Klaster 07 jan 2013 |

Jayapura

Het is heel grappig om aan de andere kant van de wereld rond te lopen en dan bejaarde inheemsen tegen te komen die spontaan Nederlandse sinterklaasliedjes voor je gaan zingen. De Papoea vanaf een jaar of zestig heeft over het algemeen een Hollandse basisschool doorlopen. Ik ben in Jayapura, de hoofdstad van Papoea. In 1910 door de Nederlanders gesticht met de naam Hollandia. Nog steeds zijn er straten en wijken met namen als Julianaweg en Berg en Dal. Mijn gids hier is een Papoea van in de zestig, hij heet Bernhard en beheerst de Nederlandse taal. Hij spreekt met heimwee over de goeie oude tijd. Toen was alles nog schoon en netjes zegt hij. Nu de Papoea verdreven wordt door de transmigranten is er veel vervuiling en armoede in de hoofdstad. ‘Ik voel me tweederangsburger in mijn eigen land’! ‘Transmigrasi’ is een regeringsprogramma van Indonesië om de bevolkingsdruk op de grote eilanden zoals Java te doen afnemen. De migranten veroorzaken op Papoea door hun grote aantallen een grote culturele vervreemding en cultuurverdringing.

Wij blanke reizigers vallen erg op in Papoea. Er is hier weinig of geen toerisme. De Papoea’s gaan er al vanuit dat we Belanda’s (Hollanders) zijn. In de kampongs worden we erg hartelijk ontvangen en af en toe fluistert er iemand ‘Merdeka!’ (onafhankelijkheid!, vrijheid!) in mijn oor. Het is of de Papoea nog steeds hulp zoekt bij het Hollandse volk om onder het Indonesische bewind vandaan te komen. Nieuw Guinea bleef na de overdracht van de soevereiniteit aan Indonesië tot 1962 in handen van Nederland ondanks dat het land door Indonesië werd opgeëist. Nederland werkte in die periode aan de emancipatie van de Papoea, zodat hij het land uiteindelijk zelf zou kunnen besturen. Een lokaal bestuur werd ingesteld en in 1961 kwam daar de Nieuw Guinea raad bij, met Nicolaas Jouwe als vice voorzitter. De Nieuw Guinea raad was bedoeld als voorbereiding voor een onafhankelijke staat en er werd

ook een vlag (de morgenster vlag) en een volkslied (Hay Tanahku Papua) ingesteld. Nicolaas Jouwe was de hoogst geplaatste Papoea in de Nederlandse kolonie. Deze positie was echter van korte duur. In 1962 moest Nederland onder druk van Amerika Nieuw Guinea overdragen aan Indonesië. Nicolaas Jouwe heeft vanaf dat moment in Nederland gewoond en zijn strijd voor een vrij Papua voortgezet. De Morgenstervlag en het Papoea volkslied werden verboden. Er staan nog steeds zware straffen op het laten wapperen van de vlag.

Eiland Nicolaas Jouwe

Vanuit mijn hotel in Jayapura heb ik een waanzinnig mooi uitzicht over de Humboldtbaai en het eiland waar Nicolaas Jouwe is geboren en getogen. Mijn gids is bereid me daar naar toe te brengen. Eerder ontmoette ik op het strand familie van Nicolaas Jouwe, een broer en tante. Ze zijn erg trots op hem maar ook terughoudend in het blijken daarvan sinds Nicolaas van mening is dat samenwerking met de Indonesische regering onontkoombaar is. Sommige Papoea's vinden hem een verrader.

Op het eiland ontmoet ik een andere broer en tante. Beiden staan voor een huis in aanbouw. Het moet de nieuwe woonplaats worden voor Nicolaas Jouwe. De fundamenten staan er al. Jouwe zelf houdt zich op in Jakarta en wacht op het moment dat Papoea klaar is voor onderhandeling met Indonesië.

Broer bij nieuwe huis Nicolaas

Broer Nicolaas Jouwe

Familie Nicolaas Jouwe

Tante voor nieuw huis

Tante

